A°. 1828. No. 105.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 2 September.

WEENEN, den 23. Augustus.

Berigten uit Konstantinopel van den 6. Augustus melden het volgende: « Den 2. dezer begaf zich de Groote Heer naar het paleis der Porte en had daar gedurende drie uren een gesprek met den groot-vizier en de voornaamste leden van het ministerie. In deze zitting werd besloten, dat de groot-vizier naar het leger zoude vertrekken. Den 4. werd de hattisherif, betrekkelijk dezen maatregel, aan de leden van den hoogen raad der Porte voorgelezen. Den 5. werden de paardenstaarten, met de gewone pligtigheden, onder gebeden voor het welzijn des rijks, des Sultans, des groot-viziers en des geheelen volks, op het eerste plein van het paleis der Porte geplant, en daarbij het bepaalde getal van zeven offerdieren geslagt. Het vertrek van den groot-vizier naar het kamp van *Daud*-pacha is op den 9. bepaald. Van daar zal hij zich den 13. naar de armee begeven. *Hadi*-Effendi, een der onderhandelaars te Ackerman, zal den groot-vizier vergezellen, om den post van minister van binnen- en buitenlandsche zaken bij het leger waar te nemen. — Voor eenige dagen is ook *Suleiman*-pacha, die zich door zijne dappere verdediging van Braila onderscheiden heeft, te Konstantinopel aangekomen. Hij zal voor eenen krijgsraad gesteld worden, om zich wegens de overgave dezer vesting te verantwoorden; men schijnt over zijn lot niet bekommerd te wezen.

« De wapening in de hoofdstad gaat onafgebroken haren gang, en reeds zijn de eerste afdeelingen dezer militie naar de verschansingen bij Kila en Karaburnu (aan de Zwarte Zee) verzonden, waar zij binnen veertien dagen door anderen zullen afgelost worden. In de hoofdstad blijft het volmaakt rustig en veilig, in weerwil der toenemende geestdrift onder de Turksche bewoners derzelve. Ook zijn de levensmiddelen op hunne vroegere prijzen gebleven. »

(*Oostenr. Beobachter.*)

Uit een nader berigt van den generaal *Paskewitsch* blijkt, dat de vesting Kars, in Aziatisch-Turkije, den 5. Julij is veroverd. De voornaamste bijzonderheden daarvan zijn reeds medegedeeld.

FRANKFORT, den 28. Augustus.

Nopens hetgeen te Varna tot den 5. Augustus is voorgevallen, heeft men, over Odessa, nadere officiele berigten. Zij behelzen het volgende:

« Aan onderscheidene Turksche afdeelingen was het gelukt, langs den weg van Pargas de vesting binnen te komen; de generaal-adjudant, graaf *Suchtelen*, kon dit niet beletten, vermits hij van dezen weg afgescheiden was door het groote meer van Dewna, hetwelk, ten zuid-westen, digt aan de vestingwerken van Varna aansluit. Men heeft zelfs een korps geregelde troepen, hetwelk onder de bevelen van den kapudan-pacha, over land van Konstantinopel zou zijn gekomen, de vesting zien binnen trekken. Door deze versterkingen was het garnisoen zoo aanzienlijk geworden, dat het den luitenant-generaal *Uschakow*, die den graaf *Suchtelen* vervangen had, onmogelijk werd de blokade der vesting vol te houden. Hij vond goed, na een gevecht, waarin de Turken met verlies werden teruggeslagen, den vijand slechts voorzigtig gade te slaan.

« Middelerwijl versterkten wij ons ook voor Varna; toen echter prins *Menzikoff* het bevel overnam, hield de vijand, vier wersten voor de stad, eene rij begroeide heuvels, die zich tot aan de zee uitstrekken, bezet en had daar geschut, kavallerie en scherpschutters geplaatst. Hij had hierbij een tweeledig oogmerk, namelijk om de toegangen te verdedigen en het aan land zetten der troepen, welke Anapa belegerd hadden, te beletten. Hoezeer deze stelling aan de Turken groote voordeelen gaf, besloot prins *Menzikoff* echter tegen hen op te trekken. Den 3. Augustus trok hij om hunnen linker vleugel heen, en terwijl zijne artillerie, eenige eskadrons uhlanen en een bataljon infanterie hen van voren aangreep, viel een ander bataljon hen in den rug. Deze manoeuvre had ten gevolge, dat de Turken hun geschut van de hoogte afwierpen en de vlugt namen; zij lieten hunne tenten, een vaandel, het lijk van hunnen gesneuvelden aanvoerder in den steek, en ontruimden een oud Grieksch klooster, waarvan het bezit voor de landing van onze troepen, die zich aan boord der vloot bevonden, onontbeerlijk was.

« Dit gewigtig punt en alle hoogten, die ons de vijand had willen betwisten, waren door prins *Menzikoff* bezet, toen de Keizer den 5. Augustus in zijn bivouac aankwam. Nadat Z. M. de gesteldheid, de vestingwerken en de reede van Varna had in oogenschouw genomen, nopens de belegeringswerken zijne bevelen gegeven, en de troepen, die hem vergezeld hadden, bij prins *Menzikoff* achtergelaten had, nam Hoogstdezelve de daags te voren aan land gezette troepen in oogenschouw, en bereikte, langs eenen moeijelijken en naauwen weg, die van deze hoogten naar het gemelde klooster loopt, den oever der zee. Daar ging Z. M. op eene stoomboot, welke Hoogstdenzelven aan boord bragt van het linieschip *Parijs*, hetwelk de admiraals-vlag voerde, en waarop de Keizer het middagmaal hield. De vloot, sterk 20 zeilen, waaronder zich 8 linieschepen bevonden, hield reeds de haven van Varna ingesloten. Z. M. de Keizer betuigde over den staat der schepen, over de houding der troepen en de buitengewone snelheid, waarmede alle seinen van den admiraal beantwoord en uitgevoerd werden, Hoogstdeszelfs tevredenheid, en verliet tegen den avond de *Parijs*, om zich op het fregat *Flora* te begeven, hetwelk Z. M. naar Odessa zoude overbrengen. Des avonds tegen 7 ure ging de *Flora* onder zeil en wierp gisteren den 17. Julij (8. Augustus) 's namiddags te 2 ure het anker voor 's Keizers landhuis te Odessa.

Van, den 29. Augustus.

Berigten uit Konstantinopel, van den 6. dezer, melden, dat de groot-vizier den 13. naar het leger zou vertrekken. Men dacht, dat op dien dag ook de heilige vaan zou uitgestoken worden. De berigten, welke de Porte laatstelijk van het tooneel des oorlogs ontvangen heeft, moeten niet gunstig zijn, vermits daarvan niets bekend gemaakt is. Het vertrek van den groot-vizier naar het leger houdt men voor een bewijs, dat de Porte vreest, Schumla, dit bolwerk des Turkschen rijks in Europa, te zullen verliezen, en te gemoet ziet, dat de Russen den Balkan nog dit jaar zullen overtrekken, en men hen dus bij Adrianopel het hoofd zal moeten bieden.

— Latere berigten uit Odessa, van den 11. dezer, melden niets naders van den wapenstilstand, die op verzoek van *Hussein*-pacha te Schumla zou toegestaan zijn, en de hoop op eene spoedige herstelling van den vrede was er merkelijk verflaauwd. Behalve de garde, begeven zich nog 40,000 man versche troepen naar de Russische hoofdarmee.

— Volgens tijdingen uit Bucharest van den 9. dezer, doen de Turksche bezettingen van Giurgewo, Rustschuk, Widdin en Kalafat, die vrij sterk zijn, van tijd tot tijd uitvallen in Groot- en Klein-Wallachije. Men verwacht nieuwe Russische troepen in dit vorstendom, die een kordon zullen trekken en daardoor aan dergelijke uitvallen een einde maken.

— De pest heeft in Wallachije geheel opgehouden.

VAN DE BOSNISCHE GRENZEN, den 16. Augustus.

De artikelen van verzoening, door de opstandelingen van Sarajewo aan den vizier van Bosnie voorgeslagen, waren de volgende: 1.) dat hij zich onverwijld van Sarajewo naar Travnik, den voormaligen zetel der Bosnische stedehouders zou begeven; 2.) dat hij aan de overigheid van de Sarajewoers schriftelijk bewijs gaf, dat hij hun in vroegere dagen 60 beurzen (à 500 piasters) had afgeperst, en zich tot de teruggave daarvan verpligtte; 3.) dat hij hun insgelijks een schriftelijk bewijs gaf van met geschut op de Sarajewoers te hebben doen vuren. Na dat hij deze voorwaarden had aangenomen, werd hem de vrije aftogt toegestaan; dien ten gevolge begaf hij zich den 6. der vorige maand naar Travnik, van waar hij zich echter 2 dagen daarna dadelijk verwijderde, vermits hij bij die van Travnik dezelfde gezindheid aantrof, als bij die van Sarajewo. Van Travnik, sloeg hij met zijn geheele gevolg den weg in naar de vesting Zwornik, terwijl hij zijn harem in de vesting Gradachacz achterliet. Bij Zwornik aangekomen, werd hem niet vergund de vesting binnen te komen, waarom hij genoodzaakt was terug te keeren en in de vesting Tusla, bij den kapitein aldaar, zijn intrek te nemen. Hier denkt hij te vertoeven tot de terugkomst van den renbode, dien hij naar Konstantinopel heeft gezonden. De overigheid van Sarajewo heeft in plaats van den vizier eenen zaakwaarnemer (Kaimakan) benoemd, en denzelven het bestuur van het land opgedragen; — daarvan onverwijld door renboden aan den Grooten Heer kennis gegeven, en, ter hunner verontschuldiging, de beide hierboven genoemde eigenhandige bewijsstukken van den voormaligen, door hen afgezetten vizier *Abdul Rahman* pacha, daarbij ingezonden.

(*Cour. van Agram.*)

PARYS, den 28. Augustus.

Volgens berigten uit Lissabon van den 13. dezer, is de expeditie, welke ook op het eiland Madera het gezag van don *Miguel* moet doen eerbiedigen, den 9. onder zeil gegaan.

Don *Miguel* heeft een besluit uitgevaardigd, volgens hetwelk de militairen, die aan don *Pedro* getrouw blijven, moeten beschouwd worden als zich schuldig te maken aan de misdaad van gekwetste majesteit.

Het prevotale hof, dat naar Oporto gezonden is, heeft reeds de bezittingen van 268 personen beschouwd als vatbaar om in beslag genomen te worden.

Intusschen blijft de schatkist van don *Miguel* slecht voorzien. De collecten, die de priesters in de kerken ten behoeve van den staat lieten doen, bragten weinig meer op, en derhalve is besloten, dat de pastoors eene inzameling langs de huizen zullen doen. Van de som, welke ieder gegeven heeft, zal aanteekening gehouden worden.

Het schijnt, dat zich don *Miguel* heeft laten raden om zijne nicht te trouwen, of ten minste dit als zijn verlangen op te geven. Er zou een ambassadeur naar Duitschland vertrekken, om de hand eener Duitsche prinses te vragen; doch men heeft daarvan afgezien; het schijnt dat men don *Miguel* heeft doen beseffen, dat een huwelijk met de jonge infante, zijne nicht, het eenige middel was om immer weder met don *Pedro* op eenen goeden voet te komen. Men beweert, dat don *Miguel* ook aan

zijnen broeder het voorstel zou doen, om de Portugeesche kolonien, die zijn gezag niet zouden willen erkennen, bij Brazilie te voegen.

LEEUWARDEN, den 28. Augustus.

De aanhoudende regen, welke sedert eenige weken in deze provincie gevallen is, heeft aan de te veld staande granen, zaden en tuinvruchten groote nadeelen veroorzaakt; de gebaggerde turf is op vele lage gedeelten weggespoeld en de voorhanden zijnde in waarde verminderd; niet minder heeft dit ongunstige weder invloed gehad op de inoogsting van hooi in sommige der laagste streken van dit gewest, alwaar de landman zich thans van den benoodigden voorraad beroofd ziet en door het aanhoudend hooge binnenwater genoodzaakt wordt het vee op stal te voederen.

ARNHEM, den 1. September.

De Courant van Odessa meldt, dat de grootvorst *Michael*, te gelijk met Z. M. de Keizer van Rusland, den 8. Augustus aldaar is aangekomen. — Op Zondag den 10. Augustus heeft de Keizer bijzonder gehoor verleend aan den buitengewonen Britschen gezant, lord *Heitesbury*, die daags te voren te Odessa was aangekomen. Denzelfden dag is in de hoofdkerk van Odessa een *Te Deum* wegens de verovering van Kars gezongen. In den avond van 12. Augustus is aldaar een koerier aangekomen, die de tijding heeft gebragt van de inneming der Turksche vesting Poti, aan den Aziatischen oever der Zwarte Zee, niet ver van Anapa gelegen.

— Brieven uit Odessa van den 13 dezer melden, dat de tijding van eenen wapenstilstand met de Turken slechts een algemeen verspreid gerucht is geweest, hetwelk misschien alleen daarin zijnen grond gehad heeft, dat te Schumla niets zal ondernomen worden, voor dat men het kamp der Turken genoegzaam is genaderd en de versterking is aangekomen. Men meende, dat de Keizer den 22. Augustus naar het hoofdkwartier zou terugkeeren. Zeker was het, dat alle troepen ter versterking, en welke op 85,000 man geschat worden, dien dag hunne vereeniging met de armee bij Schumla moesten tot stand gebragt hebben, en spoedig daarna de hoofdaanval zou geschieden.

Mengelwerk.

HANDEL EN FABRYKWEZEN.

(*Medegedeeld.*)

Wanneer men, op een bepaald standpunt geplaatst, het eene of andere voorwerp aanschouwt of onderzoekt, zal men altijd een partijdig oordeel uitbrengen. Immers wie een huis b. v. slechts van de eene zijde beziet, zal dat huis beoordeelen, naar mate de door hem beschouwde zijde een min of meer gunstig uiterlijk heeft, of voor hem schijnt te hebben.

Deze grondstelling is even zoo waar in het zigtbare als in het onzigtbare, in het aardsche als in het hoogere, en is toepasselijk op alle menschelijke overdenkingen en beschouwingen; en zij is zoo waar, dat men nimmer op het oordeel van dengenen zich verlaten kan, die eene zaak slechts van *eene* zijde of uit *een* oogpunt beschouwd heeft; of bij de beschouwing door eenig bijzonder belang gedreven werd.

Nergens blijkt de waarachtigheid dezer stelling duidelijker, dan wanneer men de stelsels van het rijksbestuur nagaat, en ondervindt hoe moeijelijk het is de belangen van den koophandel, het fabrijkwezen, den burger en het rijk in overeenstemming te brengen, zonder den eenen boven den anderen te drukken, den eenen ten koste van het andere aan te moedigen, of van belemmeringen te ontheffen, en niet den eenen den weg tot verdienste af te sluiten, terwijl men dien voor eenen anderen opent.

De tijdgeest eischt vrijheid, zoo in het eene als in het andere opzigt: vrijheid van denken, vrijheid van spreken, en bovenal vrijheid van handelen. Volgens hem zouden alle wegen moeten openstaan, alle belemmeringen weggeruimd worden. De koophandel wil vrij zijn van alle in- of uitgaande regten. Hij wil geen gedwongen gebruik van makelaars, cargadoors, convooiloopers, korendragers, wijnwerkers enz. enz. Het fabriekwezen wil geene accijnsen op de door hetzelve gebezigde stoffen, geene belasting op het werkvolk, geene peiling van stoven en kuipen enz., en ieder der beide belangrijke takken van de welvaart eens Rijks, bouwt zijne fortuin op de puinhoopen van den anderen. — De inwendige toestand der verschillende Rijken, zoowel, als de staatkundige betrekkingen tot elkander, gedoogen echter deze onvoorwaardelijke vrijheid niet. De schatkisten behoeven de opbrengst der regten van in-, uit- en doorvoer, even als de accijnsen en andere belastingen. Ieder bestuur zoekt zijne eigene onderdanen bijzonder te bevoordeelen, en geeft dezelve dus eenige meerdere voorregten boven andere natien. — Uit dien hoofde is het stelsel der in- en uitgaande regten gewijzigd, naar mate de schepen, door welke de goederen ingevoerd zijn, van in- of uitlandsch oorsprong, en door in- of buitenlanders bevracht zijn. Dezelve zijn hooger of lager, naar mate de goederen, waarop zij gelegd zijn, ook binnenslands gefabriceerd worden of voortkomen, en de fabriekanten derzelve meer of minder aanmoediging en tegemoetkoming behoeven.

Zoo zijn, ter belang van den inlandschen graanteelt, de Noordsche en Oostzee granen, van de katoendrukkerijen, de buitenlandsche manufacturen, van de Luiksche ijzermijnen en smelterijen, het Zweedsche ijzer enz. zwaar belast, en zonder deze hulp zoude er geen inlandsch fabrikaat meer verwerkt of gebruikt worden.

Nederland, omgeven aan de westzijde door de zee, doorsneden met de beddingen van sterk stroomende en aldaar uitwaterende rivieren; in het westerdeel meestal uit lage drooggemaakte meeren bestaande, heeft enorme sommen voor het jaarlijksch onderhoud der waterstaatswerken noodig.

Deze behoefte aan groote sommen, tot een einde waartoe men in andere landen naar rato niet het twintigste gedeelte noodig heeft, veroorzaakt zware belastingen, die helaas! maar al te veel op de noodwendigste levensbehoeften gelegd zijn, en derhalve eene zekere duurte in de levenswijze voortbrengen.

De ambachtsman, die deze dure levensmiddelen toch hebben moet, eischt daardoor ook veel hooger arbeidsloonen, en kan niet minder in zijne behoeften voorzien; dewijl het niet anders zijn kan, of deze hooge arbeidsloonen moeten nadeelig op den prijs der goederen werken, en dit is van zulk aanbelang, dat de Nederlander het, in weerwil der hooge inkomende regten, zelfs op de inlandsche markten, niet tegen den buitenlander volhouden kan, en vele fabrieken in verval zijn, en tot opbeuring steeds hoogere inkomende regten van vreemde goederen verzoeken.

Deze maatregel zoude in het belang van het fabriekwezen hoogst voordeelig zijn, maar den reeds kwijnenden koophandel in ons land geheel ter nederslaan. Immers hoe hooger inkomende regten er op de goederen gelegd zijn, des te minder voordeel zal de koopman hebben, wanneer hij dezelve in de binnenlanden ter markt brengt; terwijl hij, deze eens betaald hebbende in vreemde havens, op verre na zijne prijzen niet met die van anderen kan gelijk stellen. De handel klaagt dus over hetzelfde, waarvan het fabriekwezen de hulp inroept. Deze wil schier de vermeerdering, gene de vermeerdering, en deze belangen overeen te brengen zal, zoo al niet onder de onmogelijkheden, ten minste onder de hoogstmoeijelijke zaken te rekenen zijn. — Het daarstellen van een behoorlijk entrepôtdok schijnt hieraan voor een groot gedeelte te zullen voldoen, en het is niet te ontkennen, dat, wanneer de handelaar daardoor vrijgesteld wordt van inkomende regten, en de fabriekant verzekerd is, dat die goederen niet binnenslands komen, den eersten ten minste gelegenheid gegeven wordt om op de buitenlandsche en de laatste om op de binnenlandsche markten prijs te houden. — Maar zal de handel hiervan het gewenschte gevolg genieten, dan behoort het Rijk de pakhuis-huren enz. zoo laag mogelijk te stellen, en de handelaar moet zich naar den geest der negentiende eeuw, en niet naar dien der zestiende rigten.

Daar het echter ontwijfelbaar zeker is, dat er nog vele middelen voorhanden zijn, welke aan de fabrieken en den handel eene meerdere uitgebreidheid zouden kunnen verschaffen, kan het niet oneigenaardig genaamd worden, eenige weinigen daarvan aan te stippen:

1.) Het door het gouvernement aangenomen beginsel, hoe loffelijk op zich zelve, om, ten voordeele der Luiksche ijzermijnwerken, hooge regten op het Zweedsche ijzer te heffen, zoude eene niet onbelangrijke wijziging behoeven; want zoo waar als het is, dat het in alle gevallen voor het Rijk en den burger meest voordeelig is, wanneer het binnenslands gebruikte ijzer, binnenslands gekocht en betaald wordt, zoo lijdt het toch ook geen twijfel, dat men dat inlandsche ijzer voor scheepsbehoeften, als ankers, putting-ijzers enz. niet gebruiken *kan*, en behoudens de zorg, die ieder reeder voor zijn scheepsvolk hebben moet, niet gebruiken mag. Het was uit dien hoofde te wenschen, dat er gelegenheid gegeven wierd, dat het ijzer, tot die behoeften benoodigd, tegen betaling van zeer weinige of geene regten uit *Zweden* aangevoerd kon worden, ten einde daardoor de ankersmederijen op de been te helpen; al ware het dan ook, dat men dit ijzer als het ware in doorloopend crediet had, en de hoeveelheid vervaardigde ankers met het ontvangen ijzer gepeild wierde, op dat men hetzelve niet tot andere einden gebruikte; terwijl men daarentegen de regten op den invoer van ankers en ander zwaar ijzerwerk uit *Engeland* verhoogen konde.

2.) De bierbrouwerijen waren vroeger een voorname tak van welvaart voor de *Nederlanden*, en het ware te wenschen, dat men, door eenen geschikten weg, den invoer van vreemde bieren verzwaren konde, zonder den handel te belemmeren. Zoo lang echter de belasting op het gemaal, de branderijen en brouwerijen tot het inachtnemen van vele formaliteiten noodzaakt, zal dit ten uiterste moeijelijk blijven. Men zou echter den invoer van vreemde bieren in de Indische bezittingen, door *vreemde* schepen, kunnen verzwaren. Hierdoor zoude de Nederlandsche scheepvaart niet alleen niet lijden, maar zelfs bevoordeeld en de inlandsche brouwerijen aangemoedigd worden.

3). Afschrijving te verleenen van den accijns voor likeuren, die door Nederlandsche schepen naar buitenslands vervoerd worden. Deze maatregel is noodig, door dat de buitenlanders zich meer op de likeurstookerij toeleggen, en minder lasten hebben; terwijl ook de accijns eigenaardig geheven wordt van de binnenlandsche consumtie, en niet van den buitenlandschen vervoer.

4.) Vrijdom van den accijns op het tarwe of geraffineerde zout, hetwelk naar de Oostzee of elders vervoerd wordt. De menigvuldige vaart der Nederlandsche schepen op *Portugal* en de *Middellandsche Zee* brengt eene groote aanvoer van zout te weeg. De Oostzeevaarders brengen niets noordwaarts op en laden voor hunne uitreize slechts ballast, waartoe het zout zeer geschikt is; doch hetwelk men nu om de regten niet doen kan. Het zou minder doelmatig zijn, dit alleen tot Nederlandsche schepen te bepalen, omdat ruim 2000 Noordsche schepen de *Sond* passeren en naar *Hamburg* en *Holland* ladingen brengen, en gaarne eene lading zout zouden terug nemen, en slechts het kleinste deel der Nederlandsche schepen tot de Oostzeevaart geschikt is.

5.) Ten gevalle der houtzaagmolens de invoer van *gezaagde* Noordsche houtwaren te verzwaren, tevens in entrepôt. De handel zoude hierdoor niet lijden, omdat alsdan zoo veel te meer ongezaagde houtwaren aangevoerd zouden worden.

Door het daarstellen der bovenstaande bepalingen schijnt noch de handel, noch het fabriekwezen eenige schade, maar allezins voordeel te zullen ondervinden, en de schatkist zoude er niets bij lijden. Kwam ook dit laatste niet in aanmerking, dan zouden er nog vele verbeteringen

mogelijk zijn; doch men zoude dan een geheel nieuw stelsel van belastingen op den voorgrond moeten stellen. Het is te hopen, dat dit bij eene voordragt voor het volgend tienjarig budget in aanmerking genomen en veel verbeterd moge worden.

De Generaal *Maison.*

Men leest in een Fransch blad een belangrijk levensberigt van den generaal MAISON, die, meer dan waarschijnlijk, bestemd is, om een gewigtigen rol in de tegenwoordige bindrage der Oostersche zaken te vervullen. Deze verdienstelijke veldoverste werd in 1771 te *Epinay*, niet verre van *Parijs*, geboren. Hij was in 1792 te *Parijs*, toen men aldaar de bataljons van vrijwilligers zamenstelde, om den aanval der Pruissische troepen te keer te gaan. Hij vocht te *Jemmapes* aan de zijde van den maarschalk DUMOURIER en van den hertog DE CHARTRES (thans de hertog van Orleans), toen het bataljon van *Parijs*, waarin hij diende, door den onstuimigen aanval der Oostenrijksche ruiterij terug deinsde. Reeds had zich de wanorde in alle gelederen verspreid en het vaandel van het bataljon was in handen der vijanden, toen de jonge MAISON midden onder de Oostenrijkers vloog, hun het vaandel weder ontweldigde, en door zijne onverschrokkenheid zijne wapenbroeders wederom tot staan bragt.

De jonge vrijwilliger kweet zich bij vele andere gelegenheden met de grootste dapperheid, tot in den laatsten veldtogt van 1814, die het herstel der wettige heerschappij te weeg bragt. De veldslagen, waarin hij zijnen heldenmoed heeft aan den dag gelegd, zijn even talrijk als de roemrijke wonden, waarmede hij bedekt is. Overal, waar het gevaar het grootst was, vond men MAISON op den voorgrond, en de bewijzen van zijne kunde, van zijn beleid en van zijne tegenwoordigheid van geest zijn even talrijk als die van zijne dapperheid.

Te *Bautzen* zag men hem aan de spits van slechts twee regementen, zes duizend man Russische kavallerie op de vlugt jagen. Reeds bij het begin van den slag van *Leipzig* snelde hij met zijn paard midden onder de Russische grenadiers; nadat hij er verscheiden met zijnen degen doorboord had, was hij op het punt van gevangen gemaakt te worden, toen zijne soldaten toesnelden en hem uit den drang der vijanden redden. Men verzekert, dat hij op dien bloedigen dag herhaalde malen uitriep: Houdt moed, Franschen! wij zullen overwinnen of sterven!

Tot aan de terugkomst van LODEWIJK XVIII. was hij onafgebroken in alle gevechten voor *Frankrijk* tegenwoordig. In *Belgie* bragt hij, met een klein leger, krijgsverrigtingen ten uitvoer, die de overheersching langen tijd hebben vertraagd. LODEWIJK XVIII. verhief den generaal MAISON tot Pair des Rijks, toen NAPOLEON terug kwam. MAISON volgde den Koning naar *Gent*. Zijn gansche levensloop bewijst, dat hij geenszins een van die officieren geweest is, die door het geluk aan den zegewagen van NAPOLEON verbonden waren, en dat de eenige partij, welke hij altijd heeft aangekleefd, dezelfde was, welke hij te *Leipzig* openlijk verklaarde te willen dienen.

Statuten van de Orde der Bevrijders van *Ierland.*

De stichting van deze merkwaardige orde had plaats in 1825, tijdens de verkiezing voor het graafschap *Waterford*. De vermogende Roomschgezinden verbonden zich destijds, om den invloed van de *eeuwig parlementaire* familie der BERESFORD te keer te gaan. De orde bood hare bescherming aan de kiezers, die altijd aan de wenken dier familie hadden gehoorzaamd, en deze bescherming werd natuurlijk gretig aangenomen, tegen de vergruizers van de dierbaarste regten der Ieren. Thans zijn de BERESFORDS voor altijd uit de gemeenten uitgesloten, en de bewerkers van deze uitsluiting hebben zich vereenigd onder *de orde der* BEVRYDERS VAN IERLAND. Deze orde maakt als 't ware het etat-major van de Iersche Roomschgezinden uit.

De voornaamste statuten dezer maatschappij zijn:

1.) De decoratie der orde is de belooning van diensten, aan het vaderland bewezen.

2.) Het doel der orde is openbaar en strekt, om het ontstaan van alle geheime genootschappen te weren; om een nationaal fonds daar te stellen, ter voortzetting van algemeen heilzame maatregelen, en om de Iersche landlieden tegen de verdrukking der landheeren te beschermen waarbij de orde ook gaarne alle medewerking van onbevooroordeelde Protestanten, tot herstel der onregtvaardigheden, waaronder de Ieren zuchten, zal aannemen.

3.) Al wie een lid van het comité van *Waterford* geweest is, ontvangt *de facto* den titel van *bevrijder*. Om voortaan hiertoe te worden aangenomen, zal men een certifikaat, geteekend door zeven ontvangers van de katholijke rente, moeten vertoonen, die ieder meer dan 3 drie maanden hun ambt hebben waargenomen. De namen worden in de archieven van het dankbare vaderland ingeschreven.

4.) De nieuw-aangenomene ontvangt, knielende, de medaille uit handen van den president, die ze hem om den hals hangt met een groen lint, nadat de nieuwe broeder den eed heeft afgelegd, dat hij alle wettige middelen zal aanwenden, om de verdrukking der Ieren te helpen tegengaan.

De medaille prijkt met het beeld eener vrouw, op de Romeinsche wijze gekleed, en met majesteit haar hoofd verheffende. Zij houdt in de eene hand een omgekeerd zwaard, en rust met de andere op eene harp. Aan hare voeten ligt de kloeke hond van het woeste edikt (*the fierce ban-dog*), die in de geschiedenis van *Ierland* zoo berucht is. Het opschrift is: *the order of liberators*; het randschrift: *Ireland as she ought to be* (*Ierland* gelijk het behoort te zijn). De keerzijde vertoont een omstraald kruis met dit devies: *In hoc signo vinces.* Aan de eene zijde van het kruis is eene speer met de vrijheidsmuts op de spits, en aan de andere zijde drie zamengevoegde handen; het randschrift, in de Iersche taal: *Erin i go brag!* (*Ierland* is rijs op!)

(Uit het Londensche *Catholic Journal*), 31 Julij 1828.

Geschiedkundige Herinneringen.

Den 31. Augustus 1230 werden de oude regten en privilegien der stad *Nijmegen* door HENDRIK VII. bevestigd.

Den 31. dito 1619 stierf de beroemde staatsman J. B. COLBERT, markies van *Seignelay*.

Den 1. September 1343 werd het dorp *Venlo* tot eene stad verheven.

Den 1. dito 1695 nam het beleg van het kasteel te *Namen* een' aanvang.

Den 1. dito 1712 werd de graveur SIMON FOKKE geboren.

Den 2. dito 1577 werd het kasteel te *Leeuwarden* aan de burgers der stad teruggegeven.

Den 2. dito 1675 verklaarde *Denemarken* den oorlog aan *Zweden*.

ARNHEM, den 2. September.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den	1	Sept.	2 El 6 Palm 5 Duim;	gewassen 10 D.	gevallen	0 D
Den	2	dito	2 El 6 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen	5 D

SCHOUWBURG te *ARNHEM.*

Met Permissie, zullen de gewone Tooneellisten, onder directie van *OBELT, KUP* en *DE KONING*, op hunne doorreize naar *Nijmegen*, niet meer dan *vier* Tooneelvoorstellingen geven, waarvan de *twee eerste* zijn zullen op heden en morgen, en bestaan op heden *Dingsdag, den 2. September 1828,* in

DE VERWARRING.

Groot kluchtig *Blijspel* in 5 Bedrijven, door A. VON KOTZEBUË.

Gevolgd van

DE OUDE COPIIST.

Naar het Fransch (*l'Intérieur d'un Bureau*) *Blijspel* met *Zang* in een Bedrijf. Nooit alhier vertoond.

En op morgen *Woensdag, den 3. September 1828,*

CORA, OF DE ZONNEMAAGD,

Groot vermaard *Tooneelspel* in 5 Bedrijven, door A. VON KOTZEBUË, versierd met deszelfs *Decoratien* en *Costumes*. In vele jaren niet alhier vertoond.

De aanvang ten half zeven ure.

ARNHEM. Men verneemt dat de heer *Jacques Kinsbergen* alhier is gearriveerd; men verwacht dat Zijn Ed. eenige proeven zijner Egiptische Kunstwerken zal ten toon stellen, zoo als men meermalen met het grootste genoegen van Z.Ed. heeft gezien.

Heden overleed alhier, na een langdurig lijden, onze waarde Oom, de heer *JOHANNES ANDREAS BAEKER*, *oud Kapitein in dienst der Vereenigde Nederlanden*, in den ouderdom van 75 jaren en 6½ maand.

HUISSEN,
den 30. Augustus 1828.

J. J. E. PELGRIM,
Mede namens de verdere Familie.

---

§ § § Men is voornemens om op Vrijdag den 12. September 1828, bij inzet, en op Vrijdag den 26. daaraanvolgende, bij toeslag, telkens des avonds ten zes ure, aan het huis van Mejuffrouw de Weduwe *PEPPENHAUSER*, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, onder het Ministerie van den Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, residerende te *Arnhem*, in het openbaar te verkoopen:

1. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Nijstad, wijk E. No. 160, thans in eigendom bewoond door de Weduwe *VAN GERDINGEN*, met drie daarachter zijnde en tot dit Perceel behoorende WONINGEN.

2. Een stuk BOUWLAND, gelegen in de Gemeente *Arnhem*, nabij den Cattepoelschen weg, groot ongeveer 56 Roeden en 70 Ellen, in eigendom toebehoorende aan *JOHANNES BERNARDUS ONSTENK*, en thans in pacht gebruikt wordende bij *DERK SANDERS*.

3. Eene WEIDE in het *Arnhemsche Broek*, achter het Buitengoed *Fontanus* gelegen, genaamd het *Duivelskampje*, ruim 2 Bunders, 55 Roeden en 45 Ellen groot, grenzende ten Oosten het volgend perceel, ten westen den Heer *THOMAS*, ten Zuiden de Wetering en ten Noorden den Heer *VAN KESTEREN*.

4. Eene WEIDE, gelegen als voren, zijnde een gedeelte van het nevens voorgaande perceel gelegene *Oldmarkslag*, groot ongeveer 2 Bunders en 98 Roeden, grenzende ten Oosten den Heer *G. J. DUYTSHOFF*, ten westen het voorafgaande perceel, ten Zuiden de Wetering en ten Noorden den Heer *VAN KESTEREN*.

Welke beide laatste perceelen, waarvan men, des begeerende, aanwijzing kan bekomen bij den Tuinman op *Fontanus*, ook in eene massa zullen worden geveild, en waar-

in de Kooper, des begeerende, de helft der Koopspenningen, tegen betaling van vijf perCent in het jaar, kan gevestigd houden.

Gedurende acht dagen voor den inzet, uitgenomen des Zondags, kan men lezing der Conditien bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, in de Bakkerstraat, te Arnhem.

VERKOOPING.

De Notaris *D. DE JONGH*, te *Tiel*, zal, namens de Erfgenamen van *H. C. VAN DER WOERD* en *M. DE HAAS*, in leven Echtelieden, op Dingsdag den 16. September 1828, des namiddags om 4 uren, ten huize van *R. HEY*, aan de *Zoelensche Brug*, op hoogen doen inzetten en den 23. derzelfde maand, op gelijke uur, bij *A. VAN WYK*, in de herberg *de Meermin* aldaar, finaal verkoopen: de navolgende ONROERENDE GOEDEREN, alle onder *Zoelen*, Ambte van *Nederbetuwe*, staande en gelegen als:

1. Een voor weinige jaren geheel nieuw gebouwd HUIS, staande in het dorp en zijnde vloedvrij, zeer net betimmerd, met ruim ACHTERHUIS, KOE- en PAARDENSTAL, BERG en SCHUUR, HOF en BOOMGAARD, te zamen groot 1 Bunder, 13 Roeden en 55 Ellen, om te aanvaarden 1 November 1828.
2. Een HUIS, mede staande in het dorp, genaamd *de Meermin*, waarin met het beste succes Herberg, Winkel- en Bakkers-Nering gedreven wordt, met de daartoe behoorende HOF en BERG, om te aanvaarden 1 Mei 1829. En
3. Diverse perceelen, zoo WEI- en BOUWLAND, als PASCH, te zamen uitmakende 26 Bunders.

Die nadere onderrigting begeert, adressere zich ten Kantore van gemelden Notaris, te *Tiel*, alwaar de Veil-Conditie 8 dagen voor den inzet ter lezing zal liggen.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN VASTE GOEDEREN.

De Heer *F. J. DE NEREE* van *Babberich*, en de Heer *WOLTERS*, Secretaris der Stad *Emmerik*, de laatste in kwaliteit als Voogd over de minderjarige Kinderen van den overledenen Heer *E. J. DE NEREE*, in leven Lands- en Stads-Geregt-Assessor te *Rees*, zijn voornemens, publiek, in een termijn, te verkoopen, de navolgende WEIDELANDEN, en wel op Woensdag den 10. September, 's morgens ten 11 ure, ten huize van den Heer *CUPER*, Logementhouder te *Emmerik*, als:

1. Eene WEIDE, gelegen bij *Praast*, tusschen *Emmerik* en *Rees*, *Wyllich-slag* genaamd, groot 16 Morgen en 441 Roeden Hollandsch.
2. Eene DITO, daarbij gelegen, *de kleine Persik* genaamd, groot 4 Morgen en 279 Roeden.
3. Eene DITO, aldaar gelegen, *de hooge Persik* genaamd, groot 7 Morgen en 325 Roeden.
4. Eene DITO aldaar, te *Vrasselt*, aan de Lande *Wehr* gelegen, *Lipslag* genaamd, groot 7 Morgen en 65 Roeden.

Voorts zal men, op den 17. September, des morgens ten 11 ure, ten huize van den Heer Postmeester *BEENEN*, te *Elten*, publiek ten verkoop aanbieden, de navolgende WEIDELANDEN, op *Geldersch* grondgebied gelegen, als:

1. Eene UITERWAARD, *Hoeven-weide* genaamd, gelegen in het ambt *Lijmers*, bij de kerk te *Oud-Zevenaar*, groot 12 Morgen en 435 Roeden of 10 Bunders, 44 Roeden en 77 Ellen.
2. Eene UITERWAARD, *Scholferts Weerd* en *Reppele Weide* genaamd, gelegen onder *Herwen* en *Aerdt*, kwartier *Nijmegen*, groot 35 Morgen of circa 30 Bunders, benevens de VISSCHERY langs gemelde Weide, in den *Ouden Rijn*.

De Conditien kunnen bij den Heer *DE NEREE* te *Babberick*, als ook bij den Heer Secretaris *WOLTERS*, te *Emmerik* nagezien worden.

§ § UIT DE HAND TE KOOP, voor *vier en twintig Nederlandsche Guldens*, eene jonge MELKGEVENDE EZELIN, met een VEULEN van vier maanden ongeveer. Te bevragen en af te leveren bij *J. THIEN*, voerman in de Bakkerstraat te *Zutphen*.

§ § Men verlangt een ONGEHUWD PERSOON, niet onder dan *30 Jaren*, van de *Protestantsche Religie*, dadelijk als Huisknecht en Jager, voorzien van bewijzen van *stricte eerlijkheid*, *onbesproken gedrag en kunde*. Buiten het schieten van Haazen en Patrijzen, zal de persoon BYZONDER ERVAREN moeten zijn in het treffen van WATERSNEPPEN.

Adres, onder Letter M. franco, aan het Bureau der Arnhemsche Courant.

§ § De TENTOONSTELLING der WASSEN BEELDEN van de Wed[uwe] *H. BECKERS*, van *Leijden*, geplaatst op de *St. Jans Plaats* te *Arnhem*, is door het invallen der *Nijmeegsche Kermis*, niet langer den tot en met Woensdag den 3. September te zien.

§ † § *J. A. BOLONGARO*, van *Amsterdam*, heeft de eer het geachte Publiek bekend te maken, dat hij wederom alhier is aangekomen met een groot assortiment ZYDEN WATERDIGTE ZWARTE en WITTE MANS- en KINDERHOEDEN, zijnde de Modellen *naar den laatsten smaak*, welke hij tegen de *verminderde pryzen* van *f* 4.00, *f* 5.00, *f* 6.00, en Kinderhoeden à *f* 3.50 zal verkoopen, en voor Kleur en Standhouden instaat. — Is uitgepakt bij den Logementhouder *ROBERT*, in de *Brabandsche Kroon*, te *Arnhem*.

§ † § Er wordt gevraagd, tegen primo November aanstaande, een geschikt TUINMAN, liefst van de Gereformeerde Godsdienst, ervaren in het snoeijen van Vruchtboomen, aanleggen van Broeijerijen en Kassen, en in het oppassen van Bloemen en Oranjeboomen. Iemand daartoe genegen zijnde adressere zich op den Huize *Doorn*, provincie *Utrecht*.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.

Bepaling der afvaart, gedurende de maand September 1828.

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:

Elken Zondag, Maandag, Dingsdag, Woensdag en Vrijdag, des morgens op de bepaalde uren, als bij Biljetten is bekend gemaakt.

Van *Nijmegen* naar *Keulen*:

Sept. 2,	Dingsdag	's nam. 7 ure	§	Sept. 17,	Woensdag	's nam. 7 ure
Sept. 3,	Woensdag	's nam. 7 ure	§	Sept. 21,	Zondag	's nam. 4 ure
Sept. 7,	Zondag	's nam. 4 ure	§	Sept. 23,	Dingsdag	's nam. 4 ure
Sept. 9,	Dingsdag	's nam. 4 ure	§	Sept. 24,	Woensdag	's nam. 5 ure
Sept. 10,	Woensdag	's nam. 5 ure	§	Sept. 28,	Zondag	's nam. 6½ ure
Sept. 14,	Zondag	's nam. 6½ ure	§	Sept. 30,	Dingsdag	's nam. 7 ure
Sept. 16,	Dingsdag	's nam. 7 ure	§			

Van *Nijmegen* naar *Rotterdam*:

Sept. 2,	Dingsdag	's morg. 6 ure	§	Sept. 18,	Donderdag	's morg. 6 ure
Sept. 4,	Donderdag	's morg. 8 ure	§	Sept. 19,	Vrijdag	's midd. 12 ure
Sept. 5,	Vrijdag	's midd. 12 ure	§	Sept. 20,	Zaturdag	's morg. 8 ure
Sept. 6,	Zaturdag	's morg. 9 ure	§	Sept. 21,	Zondag	's morg. 8½ ure
Sept. 7,	Zondag	's morg. 9 ure	§	Sept. 23,	Dingsdag	's morg. 10 ure
Sept. 9,	Dingsdag	's morg. 10 ure	§	Sept. 25,	Donderdag	's morg. 11 ure
Sept. 11,	Donderdag	's morg. 11 ure	§	Sept. 26,	Vrijdag	's nam. 12½ ure
Sept. 12,	Vrijdag	's nam. 12½ ure	§	Sept. 27,	Zaturdag	's nam. 12½ ure
Sept. 13,	Zaturdag	's nam. 12½ ure	§	Sept. 28,	Zondag	's morg. 4 ure
Sept. 14,	Zondag	's morg. 4 ure	§	Sept. 30,	Dingsdag	's morg. 6 ure
Sept. 16,	Dingsdag	's morg. 6 ure	§			

Alle dagen varen de Stoombooten tusschen *Rotterdam* en *Antwerpen* vice versa, zoo als bij biljetten is bekend gemaakt.

Men kan informatien bekomen bij de Agenten van voornoemde *Maatschappy*, de Heeren *VAALMAN* en *TRIEBELS*, te *Nijmegen*.

⁂ Bij *G. PORTIELJE*, Boekverkooper te *Amsterdam*, is uitgegeven en alom te bekomen:

I. DE MENSCH; het bijzondere voorwerp van Gods liefde, in leerrijke bespiegelingen, door JOH. HAZEU, Cz. Indien men waarlijk belang stelt, om de ware en vaste gronden der zaligheid in de liefde van God, te zoeken, en die op eene pligtmatige en tevens aangename wijze in beoefening te brengen, ten einde waar levensgenot te smaken, dan schaffe men zich dit hoogst belangrijk werk aan, hetwelk volgens het oordeel van deskundigen, die het gelezen hebben, zeer, en bijzonder de lijdende en in bekommering levende menschheid, kan aangeprezen worden. De prijs is, in groot octavo, met een fraai gegraveerd doelmatig vignet en titel, *f* 3.00.

II. ONDERWYZENDE GEDICHTJES, uit de natuur ontleend, voor Kinderen op de Buitenverblijven, door J. HAZEU, Cz., met *negen en twintig fraai in het koper gegraveerde afbeeldingen*, allen uitmuntend uit de natuur ontleend, toegepast op de gedichtjes. Zeer dienstig is dit boekje voor kinderen, ter verkrijging van kennis, om over de natuurlijke voortbrengselen te leeren denken, en om zulke, welke het genoegen hebben het buitenleven te genieten, op te leiden, om de werken der natuur niet onverschillig, maar veeleer dankbaar te beschouwen, en hunnen Schepper daardoor te verheerlijken.

NB. Men denke niet, dat dit boekje uitsluitend is opgesteld voor Kinderen op de Buitenverblijven, ook anderen, in de Steden wonende, kunnen er dezelfde vruchten uit opzamelen. De prijs van dit fraaije werkje, netjes gecartonneerd, is slechts *f* 1.25.

⁂ De Boekhandelaar *G. YPMA*, te *Franeker*, geeft heden uit en heeft bij zijne Correspondenten verkrijgbaar gesteld: BEKNOPTE HANDLEIDING TOT DE ZWEMKUNST; *of de kunst om in korten tijd het Zwemmen en Duiken in alle opzigten volkomen te leeren.* Met 19 platen. Prijs 90 Centen.

⁂ Bij *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

De Geheimzinnige Vrouw, door MICHIEL ADRIAAN, met gegraveerden titel en vignet, één deel in groot 8vo . . . *f* 2.50.

Voorts wordt bij denzelven met succes gedebiteerd en is mede in de voornaamste Boekwinkels te bekomen:

I.	C. NICOLAÏ, *over Zelfkennis*, *Menschenkennis en Verkeering met Menschen.* Naar het Hoogduitsch, door W. GOEDE, 2 deelen, 2de druk	3.75.
II.	J. G. W. MERKES, *het Beleg van Maastricht in 1579*, met Geschied- en Krijgskundige Aanteekeningen, in carton.	1.50.
III.	*Lotgevallen van* LODEWYK MANHEIM, een oorspronkelijke Nederlandsche Roman	2.60
IV.	K. CLEYNMAN, *God, mijn alles, mijne vreugde, mijn troost; een Godsdienstig Huisboek voor beschaafde Christenen*	3.00
V.	WOLDEMAR's *Nalatenschap aan zijnen Zoon.* Een Boek voor Jongelingen, ter vorming van het verstand en veredeling van het hart. Naar het Hoogduitsch van J. GLATZ, door W. GOEDE	2.50.
VII.	Het Nieuwe Testament, ingerigt naar de spelling van den Hoogleeraar SIEGENBEEK, in kl. 12mo.	1.00.
VIII.	*Aanteekeningen, betreffende de Kolonie Suriname*, met twee kaartjes	1.25.

⁂ De TANDMIDDELEN van den, door de Provinciale Geneeskundige Commissie van *Gelderland* geautoriseerden Tandmeester *LEHMAM JOSEPH SON*, worden in Commissie verkocht bij de Boekverkopers *J. Az. DOIJER*, te *Arnhem*, en *W. C. WANSLEVEN*, te *Zutphen*, bij den kunstdraaijer *STRONK*, te *Nijmegen*, en bij den Kastelein *VERMEER*, in het *hof van Berlijn* te *Zevenaar*.

De Tandmiddelen zijn: Een TANDPOEDER, ter onderhouding en zuivering der tanden, zonder het glazuur te beschadigen, à 50 C. het Pakje, en een Tand- en Tandvleesch versterkend ELIXER, ter bevestiging van Scorbutieke en losse Tanden, ter verhoeding der aanzetting van dezelve, en ter zuivering van het bloedende en sponsachtige Tandvleesch à *f* 1 — het kleine, en *f* 3.50 het groote Fleschje.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.